

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

23. Virum Sacerdos pauper possit pro vna Missa accipere tot stipendia,
quot sufficient ad eius diuturnam sustentationem? Et an talis Sacerdos
possit accipere idquod necessariu[m] est ad sustentandum ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

ficiam colligendam esse, an nullatenus inferatur ad aequata colligi debere: cum plura alia sint munera Sacerdotis, ex quibus sustentatio non se offert, non idem occasio ea munera exercendi non se offert, non idem petens Missam defectum supplere debet, alias si à sacrificando impeditus esset sacerdos, vel si esset expostularet, posset ab eo, cui poenitentiae, vel Eucharistiae Sacramentum ministrat, sustentationem illius diei integram exigere, quod nemo concedet: signum ergo est Sacerdotem altari seruientem de altari viuere debere pro quantitate obsequij impensae, ac proinde non integrum vnus diei victum pro vno sacrificio expostulare posset, sed ad summum partem illius præcipuam.

18. Vnde ex his omnibus apparet, me olim rectè dixisse non posse Sacerdotem pauperem accipere plura stipendia pro vna Missa, ratione sustentationis diurnae.

19. Nec obstat alia opinio, quam docui, & adducit Caramuel contra me, nempe Notarios posse accipere maiora stipendia pro sustentatione diurna, nam, vt dicta *resol. 60. trall. 17.* apparet, ego loquutus sum, quando pro varietate temporum taxa Notariorum effecta sit iniusta; tunc enim procederet illa opinio Molinae, & aliorum, & non aliter, quod non procedit in casu missae, in quo supponimus taxam esse iustam, & quae quidem non debetur, neque taxatur in ordine ad diurnam sustentationem: Ergo est dispar ratio contra Caramuelem inter vtrumque casum, nec bene, & licitè potest inferri consequentia ex casu à me adducto de taxa Notariorum ad taxam Sacerdotum pro Missa dicenda.

RESOL. XXIII.

Virum Sacerdos pauper possit pro vna Missa accipere tot stipendia, quot sufficiant ad eius diurnam sustentationem?

Et an talis Sacerdos possit accipere id, quod necessarium est ad sustentandum Patrem, & Matrem, quando sunt constituti in tali necessitate, quod non possint sustentari nisi mendicando? Ex part. 2. tr. 14. Ref. 8.

Sup. hoc in Ref. præterita, sed lege infra doctrinam §. Item. Ref. 41. & cū aliis paucis DD. in Ref. 46. signanter in §. Itaque, nō ante medium, à vers. Vnde aliqui, & in tom. 4. tract. 7. Vide obiectionem Caramuelis in §. Progreddior. Ref. 51. & lege eam per totam.

§. 1. **A**ffirmatiuam sententiam probabilem putauit Ioan. de la Cruz in *direct. confc. part. 2. de sacrif. Missae, q. 1. dub. 7.* Ledesma in *sum. part. 1. de Sacram. Euchar. cap. 18. concl. 8.* Molfesius in *summ. tom. 1. tr. 3. c. 16. n. 17.* & illam absolutè docent, & sustinent Sotus de *instit. lib. 9. q. 3. art. 1. & in 4. dist. 15. q. 2. art. 1.* Canus de *loc. Theol. lib. 12. c. 13. ad 10. argum. Beia part. 1. cas. 12.* D. Montagnolus *cap. 26. Angelus verb. Missa, n. 52.* Rodriquez in *sum. tom. 1. c. 251. n. 4. & tom. 4. cap. 52. n. 5.* Fernandez in *exam. Theol. moral. part. 3. c. 5. §. 8. n. 3.* qui citant Honcalam, & Tabienam, Petrus de Aragon. in *2. 2. q. 85. art. 3. §. bis tamen non obstantibus, & nouissimè Didac. Nugnus in 3. p. tom. 1. q. 83. art. 1. dub. 10. concl. 4.* Debet tamen talis Sacerdos celebrare quotidie si potest, deinde debet esse contentus victu moderato, domo humili, veste trita, licet decenti, & quod seruiat illi persona stipendij. Aliqui volunt, quod possit etiam accipere ad emendos aliquos libros, si ille Theologus, vel Iurista sit, & libri illi sint necessarii ad exercenda aliqua ministeria spiritualia, si conueniens est, & vile Ecclesiae, quod talis Sacerdos exerceat illa ministeria.

2. Deinde, secundum aliquos potest etiam talis Sacerdos accipere id quod necessarium est ad sustentandum patrem, & matrem, quando sunt constituti in tali necessitate, quod non possint sustentari, nisi

mendicando. Quia sicut non decet Sacerdotem mendicare; ita non decet patrem, & matrem illius, hoc facere: tenetur enim Sacerdos illos domi habere, & necessaria ad victum tribuere. Hæc ferè omnia Nugnus *vbi sup.* & ante illum, sapientissimus Magister Orellana apud Vegam in *summ. tom. 2. cap. 41. cas. 1.* & ipse Vega.

3. Sed hæc opinio modò corruit. Nam sacra Congregatio in *decretis §. 3.* sub obestatione diuini iustitij mandat, ac præcipit, vt absolutè tot Missæ à Sacerdotibus celebrentur, quot ad rationem attributæ elemosynæ præscriptæ fuerint. Ita vt ij ad quos pertinent suæ obligationi non satisfaciant; quinimò grauiter peccent, & ad restitutionem teneantur.

4. Etiam hanc sententiam prius communiter docuerunt DD. Pitigianus in *4. sent. tom. 1. dist. 13. q. 2. art. 6. in fine.* Filliuc. *tom. 1. tract. 5. cap. 6. n. 188.* Loza de la Cruz, Ledesma, Molfesius *vbi sup.* Naldus, *port. Capellania, n. 11.* Miranda *tom. 1. q. 41. art. 23. concl. 1.* Lessius *lib. 2. c. 24. dub. 5. n. 28.* Nauarr. *c. 25. n. 91.* Poffeinus de *offic. Curf. c. 2. n. 24.* Fraxinellus *obsequ. sacer. sect. 4. concl. 2. §. 3.* Azor. *part. 3. lib. 12. c. 6. q. 1. Sacra. 3. p. tom. 3. dist. 88. sect. 4.* Valq. in *3. p. tom. 3. dist. 23. q. 2.* & alij penes ipsos; nam Sacrificium Missæ non est institutum ad sustentandam Sacerdotis vitam, quia Sacerdos promoueri nequit, nisi habeat patrimonium sufficiens, vt patet ex *cap. non licet, c. Episcopos, de prabend.* Ergo, &c. Deinde, non est iustum, vt Sacerdos, qui operam suam locat tantummodo ad tentoriam, in qua totum Missæ sacrificium absoluit, exigat integrum cibum diurnum, cum tantum peti minoram laborer.

RESOL. XXIV.

An qui ignoranter, vel cum aliqua opinione sibi probabili celebrant contra Decretum de celebrat. Missarum, teneatur restituere Missas, aut stipendia restituere?

Et notatur, quod in casu prohibito per Sacram Congregationem non erit peccatum mortale, sed tantum veniale, & absque obligatione restitutionis teneatur sibi partem stipendij.

Et quid, si talis decipiat alterum Sacerdotem dicendo se non accepisse nisi dimidiata stipendia? Ex part. 3. tr. 7. & Miscell. Ref. 75.

§. 1. **N**egatiuè respondet Bordonus in *conf. Ref. 25. q. 1. n. 22.* Tum, quia obligatio restituendi oritur ex formalis læsione iustitiæ, vt omnes docent; sed hic nulla est huius generis læsio, ergo ad nihil tenetur. Minor suadet, quia sic celebrans bona fide, vel ex opinione, intendit satisfacere, & prudenter credit, cum agat ex opinione, ergo quædam est ex parte sua, non peccauit, consequenter ad nihil tenetur, quia obligatio restitutionis supponit culpam saltem veniale, imò quidam requirunt mortiferam cum Sanchez *lib. 2. c. 23. n. 160.* quarum vtraque cum absit, dicendum est, non adesse obligationem restituendi. Tum quia vbi non est culpa, vt in casu nostro, cum egerit bona fide, & ex opinione probabili, quæ excusant à mortali. Nauar. *conf. 4. de offit. n. 4.* per *cap. Capellanus ad restitutionem.* Tum quia stante dicta opinione satisfecit; ergo ad nihil tenetur. Tum quia ad hoc vt quis teneatur ad restitutionem, necesse est, vt adfit formalis violatio iustitiæ, id est, vt sciat se lædere tertij. Megal. *1. 2. lib. 2. c. 1. n. 3.* ergo cum hic ignorauerit huiusmodi læsionem, ad restitutionem non tenetur. Verum quidè est, quod charitas cum cogit ad orandum pro iis, à quibus stipendia accepit.